

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Onledemolenstraat 15

Roeselare, West-Vlaanderen

2025E191

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

VEC

Vlaams
Erfgoed
Centrum

GATE
ARCHEOLOGIE

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Dieter Demey

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese van het bureauonderzoek	5
1.2.1 Archeologische verwachting	5
1.2.2 Planimpact	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
1.4 Programma van Maatregelen	8
1.4.1 Afbakenen van zones	8
1.4.2 Algemene vraagstelling en onderzoeksdoelen	8
1.4.3 Onderzoekstrategie en -methode	9
1.4.4 Onderzoekstechnieken	11
1.4.5 Eventuele afwijkingen van de CGP	15
1.4.6 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	15
1.4.7 Vondsten	16
1.5 Conclusie	16
BIBLIOGRAFIE	17
BIJLAGE	18

INLEIDING

Op het adres Onledemolenstraat 15 in Roeselare (West-Vlaanderen) wordt een nieuwe verkaveling gepland. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 9359 m².

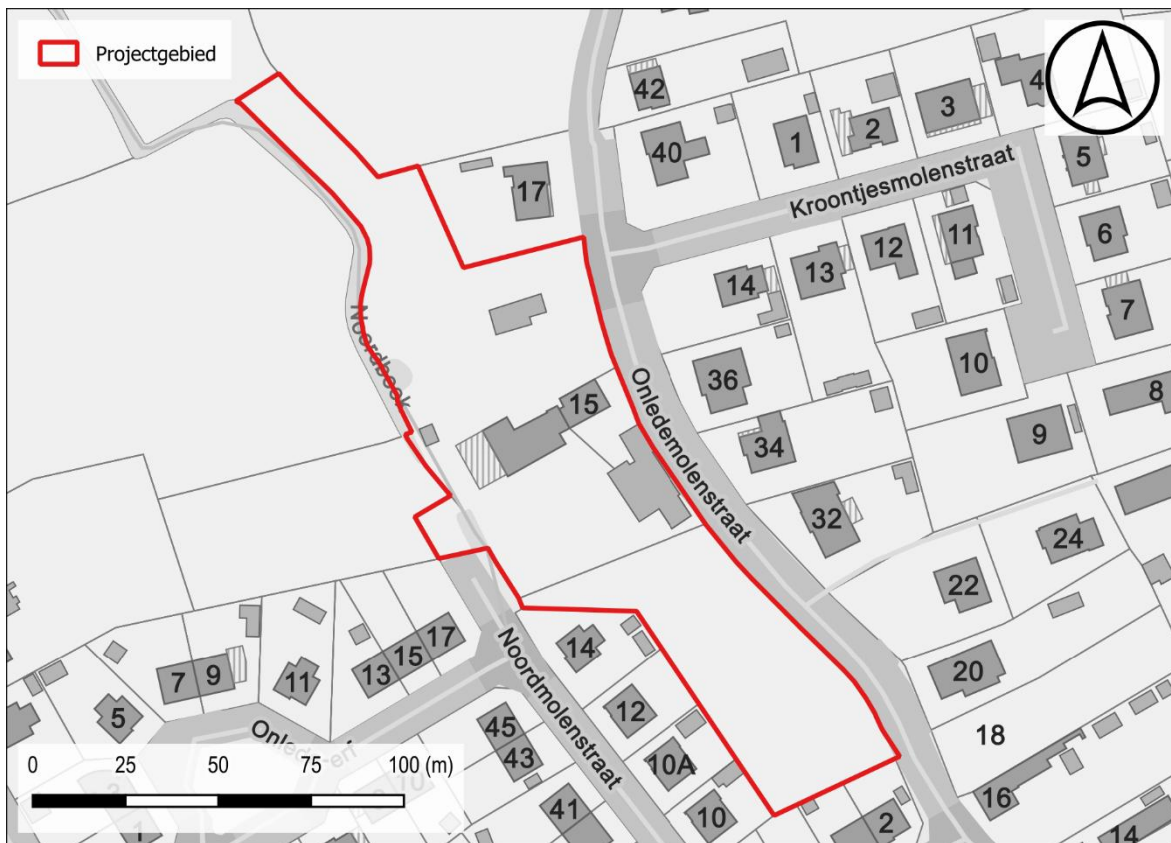
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025E191	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 63576	Y ₁ : 185515
	X ₂ : 63971	Y ₂ : 185797
KADASTER	Roeselare, Afdeling 5, Sectie A, nr's: 486a, 503b, 487f, 489g	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese van het bureauonderzoek

Op het adres Onledemolenstraat 15 te Roeselare (West-Vlaanderen) wordt een nieuwe verkaveling gepland. Er wordt uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.

1.2.1 Archeologische verwachting

1.2.1.1 *Aard en ouderdom*

De planlocatie is gesitueerd langs de Noordbeek, in het bovenloopse deel van het Mandelsysteem. De Krommebeek is een 350m verwijderd en de Onledebeek een 260m. De nabijheid van al deze natuurlijke waterlopen maken dat voor het plangebied een verhoogde verwachting geldt voor archeologische resten van gemeenschappen van prehistorische jagersverzamelaars. Voor andersoortige resten uit jongere proto(historische) perioden gelden geen éénduidige modellen om de basisverwachting bij te stellen. Wél kan gewezen op de talrijke gedocumenteerde vindplaatsen uit de IJzertijd en de Romeinse periode in dit deel van het Mandelstroomdal. Opgravingen aan de Ventweg-Zuid en op het industrieterrein Beveren Noord illustreren dat in de directe omgeving tijdens de metaaltijden en Romeinse periode is gewoond en begraven langs de Onledebeek en Krommebeek. Nog in 2016 werden langs de Onledegoedstraat grenzend aan actueel plangebied aanwijzingen geïnterpreteerd voor een woonerf en houtskoolproductie uit de Romeinse periode. De planlocatie zelf betreft een jonghistorisch boerenerv. Deel ervan is minstens 250 jaar oud. Potentieel zijn er nog oudere erfelementen bewaard in de ondergrond.

1.2.1.2 *Diepteligging, gaafheid en conservering*

Op de planlocatie bestaat het oppervlaktensediment uit eolische zandleem uit het Laat Weichseliaan. Dit is afgezet op colluviaal en fluviatiel klei tot zand uit het Midden Weichseliaan. Diepteligging en dikte van deze sedimenten zijn alsnog onbekend en op plaatsen afgedekt met naar vermoeden jonghistorische nivellering. Het is niet bekend of er in de nivellering archeologisch relevante niveaus aanwezig zijn. De gaafheid van het eolisch en dieper sediment is nog onbekend. Zowel jonghistorische occupatie als beekdalinsnijding kunnen de delen van de natuurlijke sedimenten en daarin eventueel aanwezige archeologische resten hebben verstoord.

1.2.2 Planimpact

Het verstoringspotentieel van de geplande werken blijft alsnog onbekend omdat de aardkundige opbouw binnen het plangebied onvoldoende is gekend en omdat de inventarisatie van de archeologische vindplaatsen nog onvolledig is.

1.3 Gemotiveerd advies

Uit de gegevens van het bureauonderzoek blijkt een zekere trefkans inzake archeologisch erfgoed. Bijkomende waarnemingen worden noodzakelijk geacht.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke historische contexten zoals voormalige slagvelden, kasteelsites, religieuze domeinen en historische dorps- en stadskernen.

De bureaustudie leert dat het plangebied gelegen is buiten enige historische woonkern van betekenis. Het plangebied betreft een jonghistorisch boerenerf. De kans wordt klein geacht dat verder archivalisch bronnenonderzoek zal leiden tot meer inzicht inzake aanwezige relictten of een verfijnde onderzoeksstrategie.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk bodemonderzoek kan altijd zinvol zijn indien er onzekerheid is over de bodemopbouw, bewaringscondities of verstoringsgraad.

Het onderzoeksgebied is gelegen in een beekdal waar in jonghistorische tijden in gewoond en gebouwd. Er dient rekening gehouden te worden met processen van alluviale erosie en antropogene afdekking. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid dat de bouwactiviteiten het bodemarchief dermate hebben verstoord dat verder onderzoek niet langer kan leiden tot kenniswinst. Teneinde de bodemopbouw en verstoringsgraad te evalueren is een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk. Op basis van de waarnemingen kan het vervolg van het te volgen onderzoekstraject bepaald worden.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals muurresten, funderingen of metalen structuren. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

In het plangebied worden geen relevante ondergrondse structuren vermoed. Er worden geen sterke contrasten in bodemsamenstelling verwacht.

-verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel bewaarde vondstenconcentraties in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waarneming kan met behulp van een waarderend archeologisch booronderzoek in een denser grid de eigenlijke artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een bewaarde artefactensite.

Op basis van het landschappelijke kader kan gesteld worden dat er nog geen bekende verwachting is inzake de aanwezigheid van artefactenconcentraties ter hoogte van het plangebied. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek zijn doorslaggevend om te bepalen in welke mate dit nog kan leiden tot kenniswinst.

-veldkartering: een veldkartering bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die regelmatige oppervlaktebewerking kennen. De kartering wordt uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Het plangebied is niet in gebruik als akkerland, het uitvoeren van een veldkartering is niet zinvol.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek heeft als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek over de aanwezigheid van relevant erfgoed en de impact van de geplande werken hierop.

De verwachting ter hoogte van het plangebied sluit geen resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen uit. De meest geschikte manier om erfgoed bestaand uit bodemsporen in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop te evalueren is een proefsleuvenonderzoek. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek zijn doorslaggevend om te bepalen in welke mate dit nog kan leiden tot kenniswinst.

1.4 Programma van Maatregelen

1.4.1 Afbakenen van zones

Het programma van maatregelen heeft betrekking op het deel van plangebied waar werken zijn voorzien. Eventuele sloop- en uitbraakwerken voorafgaand aan het archeologisch vooronderzoek mogen niet omvattender of dieper reiken dan de aanwezige vloerplaten, teneinde het bodemarchief niet verder te beschadigen. Funderingen en andere ondergrondse structuren worden ofwel verwijderd tijdens het archeologisch onderzoek onder begeleiding van de aangestelde archeoloog, ofwel eens het volledige onderzoekstraject is afgerond.

1.4.2 Algemene vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het aanvullend archeologisch vooronderzoek dient het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het plangebied. Het aanvullend archeologisch vooronderzoek beoogt hierbij steeds een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. De opzet en onderzoeksopdracht van het archeologisch vooronderzoek is gespecificeerd in de archeologienota.

Het aanvullend archeologisch vooronderzoek realiseert zijn doelstelling met het beantwoorden van de onderzoeksvragen:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het plangebied, welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- II. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied, wat is de invloed daarvan voor (eventueel) aanwezige archeologische resten en zijn er verstoorde zones aan te wijzen?
- III. Zijn er archeologische resten bekend of te verwachten binnen het plangebied en welke is hun aard, ouderdom, gaafheid en conserveringsgraad?
- IV. Wat is de invloed van de geplande werkzaamheden op (eventuele) archeologische resten en op welke manier kan hiermee bij de planuitvoering worden omgegaan?

1.4.3 Onderzoekstrategie en -methode

Het onderzoek heeft betrekking op het volledige projectgebied. Deze zone heeft een oppervlakte van ca. 11 650 m².

Er wordt voorgesteld om in eerste instantie middels een landschappelijk booronderzoek een gedetailleerder beeld te krijgen van de aardkundige opbouw van het projectgebied. Het vaststellen van de diepteligging en gaafheid van archeologische niveaus middels beschrijving en evaluatie van aanwezige bodemhorizonten vormen de hoofddoelstelling van dit booronderzoek. Het bepalen van de ruimtelijke impact van het historische landgebruik vormt een tweede hoofddoelstelling van het booronderzoek.

Waar na het landschappelijk onderzoek afgedekte vindplaatsen uit de steentijden worden vermoed, is archeologisch booronderzoek aangewezen. Dit booronderzoek dient eerst de archeologische inventarisatie en is dus verkennend van aard en kan bij positief resultaat geïntensifieerd opdat waardering kan plaatsvinden. Mogelijkerwijs kunnen eventuele steentijd artefactensites enkel gewaardeerd worden middels proefputten. Als na het landschappelijk booronderzoek uitsluitend jongere sporenvindplaatsen worden vermoed, dan kunnen proefsleuven ingezet worden voor de archeologische inventarisatie. Het proefsleuvenonderzoek dient desgevallend de observatie van alle vermoede archeologisch relevante niveaus.

Indien tijdens het landschappelijk booronderzoek wordt vastgesteld dat enige voormalige inrichting of vroeger landgebruik een omvangrijke en diepe impact heeft gehad op de ondergrond van het plangebied, en er dus een verregaande vernietiging en versnippering van het bodemarchief kan worden aangetoond, dan kan aanvullend archeologisch onderzoek onnodig blijken.

1.4.3.1 *Landschappelijk bodemonderzoek*

Het landschappelijk booronderzoek realiseert zijn doelstelling met het beantwoorden van de specifieke onderzoeksvragen:

- a) Welke aardkundige eenheden zijn geobserveerd? Zijn er ruimtelijke variaties opgemerkt en zijn deze te koppelen aan variaties in landgebruik of (verdwenen) bebouwing?
- b) Hoe zijn de waargenomen eenheden te karakteriseren? Hoe zijn ze ontstaan?
- c) Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- d) Wat kan gezegd over de gaafheid van de archeologisch relevante eenheden? Zijn er gaaf bewaarde leefniveaus bewaard binnen het plangebied?
- e) Hoe confronteert dit landschappelijk bodemonderzoek met het verslag van resultaten van het bureauonderzoek?
- f) Kunnen artefactensites uit de steentijden binnen het plangebied zijn bewaard? En is aanvullend archeologisch vooronderzoek in de vorm van archeologische boringen zinvol? Welke is desgevallend de ruimtelijke afbakening voor het verkennend archeologisch booronderzoek?

g) Kunnen sporensites uit jongere perioden binnen het plangebied zijn bewaard? En is aanvullend archeologisch vooronderzoek in de vorm van proefsleuven zinvol? Welke is desgevallend de ruimtelijke afbakening voor het proefsleuvenonderzoek?

1.4.3.2 *Archeologisch verkennend booronderzoek naar steentijd artefactensites*

Het archeologisch verkennend booronderzoek realiseert zijn doelstelling met het beantwoorden van de specifieke onderzoeksvragen:

a) Zijn er artefacten (vuursteen, aardewerk, etc.) aanwezig in het zeefresidu? Wat is de stratigrafische context? Welke materiaalcategorie(en) zijn vertegenwoordigd? Wat is de bewaringstoestand?

b) Zijn er ecofacten (houtskool, verbrand bot, organisch materiaal, etc.) aanwezig in het zeefresidu? Wat is de stratigrafische context? Welke materiaalcategorie(en) zijn vertegenwoordigd. Wat is de bewaringstoestand?

c) Is er een egale spreiding van artefacten en/of ecofacten of betreft het puntwaarnemingen? Welke is de ruimtelijke samenhang (horizontaal en verticaal). Wat zijn de archeologische implicaties?

d) Kan binnen het plangebied een zone afgebakend worden (in X, Y en Z coördinaten) die relevant is voor verder waarderend onderzoek? Zo ja, welke specifieke vraagstelling is voor het vervolgonderzoek relevant?

1.4.3.3 *Waardering van steentijd artefactensites middels booronderzoek of proefputten*

Het waarderend onderzoek van artefactensites middels boringen of proefputten realiseert zijn doelstelling met het beantwoorden van de specifieke onderzoeksvragen:

a) Wijzen de indicatoren op de aanwezigheid van een bewaarde artefactenconcentratie?

b) Wat is de bewaringstoestand van het vondstmateriaal? Kan op basis van het vondstmateriaal reeds een relatieve datering naar voor geschoven worden?

c) Kan aan de hand van het waarderend booronderzoek een duidelijke afbakening in drie dimensies gemaakt worden van de aanwezige vindplaats?

d) In welke mate wordt de veronderstelde vindplaats bedreigd door de geplande werken? Behoort bewaring in-situ tot de mogelijkheden?

e) Is het opportuun om na het waarderend onderzoek over te gaan tot een opgraving?

f) Wat is de ideale strategie voor het vervolgonderzoek?

1.4.3.4 *Proefsleuvenonderzoek naar jongere sporensites*

Het proefsleuvenonderzoek realiseert zijn doelstelling met het beantwoorden van specifieke onderzoeksvragen:

a) Welke bodemsporen zijn geobserveerd? Zijn er ruimtelijke variaties opgemerkt?

b) Welke vondstencategorieën zijn opgemerkt? Zijn er ruimtelijke variaties aan te wijzen?

- c) Is er sprake van een archeologische vindplaats? En welke is desgevallend de aard en begrenzing van de vindplaats?
- d) Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?
- e) Op welke diepte zijn archeologisch relevante bodemsporen waargenomen? Is er sprake van meerdere sporenniveaus?
- f) Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- g) Wat is de bewaringstoestand van de vondsten?
- h) Geven geassocieerde vondsten aanwijzingen voor een datering of fasering van de vindplaats?
- i) Wat zijn de waargenomen aardkundige eenheden? En hoe confronteert het proefsleuvenonderzoek met het landschappelijk bodemonderzoek?
- j) Hoe confronteert het proefsleuvenonderzoek met de resultaten van het bureauonderzoek?
- k) Wat betekenen eventuele vindplaatsen mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?
- l) Is er sprake van waardevolle vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden? Is deze bedreiging te milderen?
- m) Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant? Verdienen bijzondere aspecten speciale aandacht?
- n) Welke natuurwetenschappelijke analyses zijn aangewezen voor de beantwoording van de onderzoeksvragen? Welk type analyses en hoeveel?

1.4.4 Onderzoekstechnieken

1.4.4.1 *Landschappelijk bodemonderzoek*

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft in de eerste plaats de bedoeling een inzicht te verwerven in de bodemopbouw van het plangebied en de bewaringscondities m.b.t. archeologisch erfgoed. Het landschappelijk bodemonderzoek dient uitgevoerd te worden conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikels 7.3.1 en 7.3.2.

De landschappelijke boringen worden gezet met een Edelmanboor met diameter van 7 cm. Ten behoeve van de vraagstelling is een boordiepte aangewezen die tot 40 cm in ongeroerd eolisch sediment. Er worden minimaal 8 boringen gezet. De boringen dienen zo ingeplant te worden dat de waarnemingen toelaten vlakdekkende uitspraken te doen m.b.t. de bodemopbouw en verstoringsgraad. De boringen sonderen zowel de vermoede antropogene ophoging, het beekdal als de aanliggende oeverzones. Het staat de uitvoerder van het landschappelijk bodemonderzoek vrij om meer boringen in te planten of de locatie van boringen te wijzigen teneinde een antwoord te kunnen formuleren op de onderzoeksvragen of om verstoorde zones of zones voor verder steentijdonderzoek in detail af te bakenen. Indien blijkt dat manueel boren onwenselijk/onmogelijk is door aanwezig bouwpuin of verharding kan geopteerd worden om deze lokaal machinaal te verwijderen.

Aangezien het landschappelijk bodemonderzoek als doel heeft de bodemopbouw binnen het plangebied te evalueren in functie van de archeologische bewaringscondities, dient het boorresidu niet gezeefd te worden. Mocht het omwille van praktische redenen aangewezen zijn, kan geopteerd worden om te werken met profielputten i.p.v. boringen, dit doet echter geen afbreuk aan de hoeveelheid waarnemingen of de inplanting ervan.

Figuur 2: Voorstel LBO t.a.v. GRB-basiskaart en het DHMV (© geopunt).

1.4.4.2 Archeologisch booronderzoek

Het verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek dient uitgevoerd te worden conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikel 8.4 & 8.5. De noodzaak om over te gaan tot een archeologische boorcampagne is afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. De beslissing wordt genomen door de erkend archeoloog, in overleg met de aardkundige en eventueel een steentijdspecialist.

De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek dienen uitsluitend te bieden inzake de bewaringscondities voor een eventueel aanwezige steentijdsite. Mocht uit het landschappelijke booronderzoek blijken dat relevante bodemhorizonten bewaard zijn, is de meest aangewezen manier om de aanwezigheid van een artefactensite te evalueren middels een archeologisch booronderzoek. De archeologische boringen worden gezet met een Edelmanboor met diameter van 15cm. De bemonsteringsstrategie en locatie van deze verkennende archeologische boringen zijn afhankelijk van de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek. Mogelijk zijn de gunstige bewaringsomstandigheden beperkt tot één bepaalde zone. Voor het verkennend archeologisch booronderzoek wordt

een boorgrid gehanteerd van maximaal 10 m op 12 m in een verspringend driekhoeksgrid, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk. Indien blijkt dat manueel boren onwenselijk/onmogelijk is door aanwezig bouwpuin kan geopteerd worden om de bouwvoor lokaal machinaal te verwijderen. De stalen worden nat gezeefd op een maaswijdte van maximaal 2mm. De aandacht moet uitgaan naar artefacten en ecofacten die kunnen wijzen op een bewaarde Steentijd artefactensite zoals vuursteen, botmateriaal, houtskool, aardewerk etc. De zeefresidus worden voorgelegd aan de materiaaldeskundige. Eén indicator (artefact/ecofact) in één boring volstaat om over te gaan tot een waarderend archeologisch booronderzoek. De uiteindelijke beslissing om over te gaan naar de volgende stap binnen het onderzoekstraject wordt genomen door de erkende archeoloog in samenspraak met materiaaldeskundige en aardkundige. Het onderzoek wordt eveneens begeleid door een aardkundige. Hij/zij analyseert en interpreteert een representatieve selectie van de boorprofielen in functie van zinvolle aardkundige eenheden of antropogene lagen.

Conform artikel 8.5 van de Code van Goede Praktijk wordt de strategie en afbakening van het waarderend archeologisch booronderzoek aangestuurd door de resultaten van het verkennend archeologisch onderzoek. Ook de waarderende boringen worden gezet met een Edelmanboor met diameter van 15cm. Er wordt een grid gehanteerd van maximaal 5m op 6m. Verder is de bemonsteringsstrategie volledig afhankelijk van de resultaten van het verkennend archeologisch booronderzoek.

1.4.4.3 *Proefputten voor steentijd artefactensites*

Teneinde meer inzicht te verkrijgen in de waargenomen fenomenen, kan door de erkende archeoloog, in samenspraak met de materiaaldeskundige en aardkundige beslist worden over te gaan tot een proefputtenonderzoek in functie van steentijd artefactensites. Het proefputtenonderzoek wordt aangevat vanaf één positieve waarderende boring. Het doel van deze proefputten in functie van steentijd artefactensites is door een beperkt maar statistisch representatief deel van het terrein op te graven, uitspraken te doen over de archeologische waarde van de afgebakende zone en zo ook sturing te geven aan een eventueel noodzakelijk vervolgonderzoek. Bij het nemen van een beslissing omtrent de uitvoering van dit onderzoek dient echter steeds de afweging gemaakt te worden in welke mate deze onderzoeksmethode niet te destructief is. Dit hangt af van de diepteligging van de relevante bodemhorizonten. De inplanting van de proefputten is afhankelijk van de resultaten van het waarderend archeologisch booronderzoek. Ze worden uitgezet in een grid van maximaal 15 m op 18 m rondom een positieve boring of binnen een cluster van positieve boringen. De proefputten zijn maximaal 0,5 m op 0,5 m groot en er wordt per aardkundige eenheid ingezameld en uitgezeefd. Indien er weinig variatie is in aardkundige eenheden wordt in arbitraire niveaus van maximaal 10cm gewerkt. Het sediment wordt nat gezeefd op een maaswijdte van 2 mm. Alle vondsten worden ingezameld met vermelding van putnummer en aardkundige eenheid, laag of arbitrair niveau. De zeefresidu's worden voorgelegd aan de betrokken materiaaldeskundige. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikel 8.7

1.4.4.4 *Proefsleuvenonderzoek*

De meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot grondvaste sporen onder de teelaarde is een proefsleuvenonderzoek over het gehele plangebied of een geselecteerde

zone waar het bodemarchief bewaard kan zijn. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek dienen inzicht te bieden in de bewaringscondities van de bodemsporen. Indien blijkt dat het bodemarchief in verregaande mate vlakdekkend geroerd of afgegraven is, en het oorspronkelijk moedermateriaal is aangetast, kan een proefsleuvenonderzoek mogelijk niet langer leiden tot kenniswinst. Indien een proefsleuvenonderzoek wel nog kan leiden tot kenniswinst dient dit een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. De proefsleuven worden in dat geval aangelegd in een regelmatig patroon met tussenafstand van maximaal 15 m. De sleuven zijn ingeplant in functie van efficiënt grondverzet waarbij is getracht om zoveel mogelijk te slopen of al verdwenen jonghistorische bouwvolumes te sonderen én westzuidwest-oostnoordoost gerichte oriëntatie aan te houden, d.i. haaks op de natuurlijke topografie van het beekdal. De geplande werken worden uitgevoerd in aaneengesloten gecombineerd oppervlak van 11 650 m². De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan, d.i. ca. 1 165 m² met bijkomend ca. 2,5% aan uitbreidingen (kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant), d.i. ca. 291 m². Uitbreidingen dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met gladde bak, deze kraan dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen. De minimale breedte van de kraanbak bedraagt ca. 1.8 m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau. Indien sprake is van meerdere sporenniveaus wordt pas gezakt naar het dieperliggende niveau indien het bovenliggende vrij is van sporen. Hoewel voorafgaand een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd dient te worden moet tijdens het proefsleuvenonderzoek eveneens aandacht uitgaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen. Hiervoor dienen profielkolommen aangelegd waar dit relevant is voor de landschappelijke vraagstelling. Deze bodemprofielen worden geïnterpreteerd door een aardkundige. Minimaal wordt één profielkolom per sleuf aangelegd in een geschrinkt patroon. Ze worden tot minstens 40cm in het ongeroerd eolisch sediment uitgegraven of tot binnen het gebufferd bereik van de geplande werken. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

Figuur 3: Voorstel proefsleuven t.a.v. de GRB-basiskaart, DHMV en de Atlas der Buurtwegen (© geopunt)

1.4.5 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal moeten worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

1.4.6 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het team bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog, deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en heeft aantoonbare ervaring als leidinggevende bij proefsleuvenonderzoek in de kustpolders.

- een assistent-archeoloog voldoende aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.

- een aardkundige, deze aardkundige begeleidt het landschappelijk bodemonderzoek en de bodemkundige waarnemingen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Hij/zij rapporteert over de waarnemingen.

- een materiaaldeskundige m.b.t. steentijdsites, hij/zij heeft ervaring inzake het detecteren en evalueren van vindplaatsen bestaand uit een artefactenstrooiing door middel van archeologische boringen. Deze specialist controleert en evalueert de resultaten en de zeefresiduen van elke stap in het onderzoekstraject en staat de erkende archeoloog bij in

het nemen van een beslissing om al dan niet over te gaan tot een verkennend en/of waarderend booronderzoek, proefputtenonderzoek of vervolgonderzoek inzake steentijdsites.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog. Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit in overleg met de aardkundige en het Agentschap Onroerend Erfgoed wanneer relevant. In de raamprijs wordt bij voorkeur een stelpost voorzien die kan aangesproken worden voor natuurwetenschappelijk onderzoek indien nodig. Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

1.4.7 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch vooronderzoek conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Vóór de start van het onderzoek worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar, het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

1.5 Conclusie

Op het adres Onledemolenstraat 15 te Roeselare (West-Vlaanderen) wordt een nieuwe verkaveling gepland. Op basis van de gegevens van de bureaustudie is het niet uit te sluiten dat nog archeologische resten binnen het onderzoeksgebied voorkomen. Om eventueel aanwezige behoudswaardige archeologische resten veilig te stellen wordt voorgesteld om in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen uit te voeren. Met dit onderzoek is de verstoringsgraad en opbouw van de bodem binnen het projectgebied te evalueren. De resultaten van het booronderzoek zullen bepalen of er aanvullende stappen dienen gezet ten behoeve van potentiële steentijdrelicten en, of jongere grondvaste sporen. Indien tijdens het landschappelijk booronderzoek wordt vastgesteld dat actuele inrichting of vroeger landgebruik een omvangrijke en diepe impact heeft gehad op de ondergrond van het plangebied, en er dus een verregaande vernietiging en versnippering van het bodemarchief kan worden aangetoond, dan kan aanvullend archeologisch onderzoek onnodig blijken.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Voorstel LBO t.a.v. GRB-basiskaart en het DHMV (© geopunt).....	12
Figuur 3: Voorstel proefsleuven t.a.v. de GRB-basiskaart, DHMV en de Atlas der Buurtwegen (© geopunt)	15

